

קול החינוך

יו"ל ע"י 'ועד הורים'
למסירת מידע
ומשלוח מסמכים
טלפקס: 03-691-5752
דוא"ל: kol581562@gmail.com

סוף הדבר!

סמינרים או מכינות קדם צבאיות!?

עבודה ביוזמתן הן, והיו שמצאו מקום דרך "חברות כח אדם" שהפכו את בנות ישראל הכשרות ל"סחר מכר" בין חברות הייטק ומשרדי ממשלה שונים. מעבר לכך, היתה קיימת תופעה. שהתלמידות יצאו לעשות את הסטאז' (ב'מגמה' שהן למדו בסמינר ובעודן תלמידות בין כתלי הסמינר), במשרדים ממשלתיים ובתי חולים, מקומות שליליים במוחלט.

החברות היוקרתיות ועולם ההייטק שגילו את הפוטנציאל שממתין להם מהעובדות החרדיות, הקימו משרדי הייטק בערים חרדיות כאשר גם שם רבו המכשולות, אם מפני שהחברות נתנו להן לבצע פרויקטים שאינם מתאימים לבת ישראל, ואם משום שהאלמנטים החילוניים עובדי החברות החיצוניות באו להדריך את העובדות כמו גם שהתקשורת הפנימית הכתובה המתירנית להחריד של חברות ההייטק השונות, זלג גם לידן של העובדות החרדיות למרבה החרפה.

האירועים המצערים עקב העבודה בצוותא הדהדו בין בתי הרבנים ועגמת הנפש הגיעה עד לב השמים. הרבנים ניסו למזער נזקים, ניסו לחסום גם את מכונות התופת האינטרנט שהיו פרוצים לרווחה, מינו איש מטעמם שיקבל את התלונות והחריגות שהביא לתיקון חלקי בלבד.

אך כאן צץ לו לפתע אסון נוסף. התברר שכל הרעיון להקים את מרכזי העבודה

דברים מעין דמעין אלו? האמנם בין רגע שכחנו הכל?!

התשובה לכך היא, שכלל וכלל לא מדובר במהפך שאירע מאתמול להיום, מדובר בתהליך איטי ומתמשך שכבר החל לפני כשני עשורים, אלא שעתה כתוצאה טבעית ומתבקשת - כבר הגענו עד הלום.

* * *

הסיפור העצוב החל לפני כ-22 שנים מאז החלו בוגרות הסמינרים לממש את לימודי המקצוע שהסמינרים החדירו למערכת הלימודים, ולתור אחרי מקומות עבודה, גם במקומות שהם סכנה לרוחניות של הבנות במידה כזו או אחרת. הכתובת היתה כתובה על הקיר, החלו להגיע עדויות על מכשולות במקומות עבודה שונים, אך לא נדלקה שום נורה אדומה, ההתעלמות היתה מוחלטת.

היו מהתלמידות שנקלטו במקומות

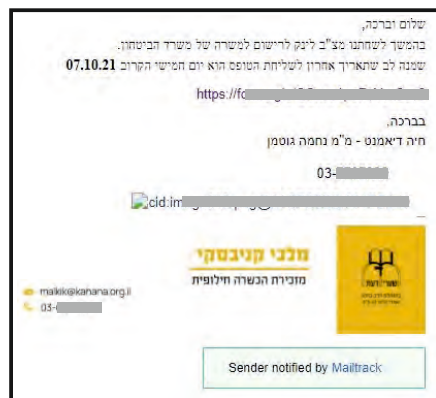
ברעד וחלחלה מגיעים הידיעות המזעזעות כל לב, כי ישנן מנהלי סמינרים, הממליצים לתלמידותיהן להרשם ל'עבודה' בפלוגה הצבאית 8200, ובעקבות כך אכן נרשמו מאות בנות, ועשרות התקבלו.

מי היה מאמין, שיגיע היום ומעל גבי גליון זה, יהיה צורך להתריע על נושא כה חמור הטבוע בעמקי לבו של כל יהודי הקורא לעצמו 'חרדי', שהוא ביהרג ואל יעבור, וכעת מתחכמים ובמקום לקרוא לילד בשמו - "גיוס בנות", קוראים לזה - "אזרחיות עובדות צה"ל".

פשוט לא יאומן לאן הגענו! דברים שהיו פשוטים וברורים לכולם ללא יוצא מן הכלל, גם אצל אנשים הכי פשוטים, לפתע הכל נשכח! אפשר לשלוח בנות ישראל כשרות לעבוד בבסיס צבאי סגור תחת מרות מפקדים ומפקדות, עמוק עמוק בתוככי הטומאה והזימה, שהרי לא קוראים להן רשמית 'חיילות'...

עצם הדבר, שמציאות שכזו הפכה כנושא לוויכוח, זה בלבד הוא חורבן נורא! זה שאנו נאלצים לכתוב שורות אלו, כי ישנם בציבור אנשים שלא מבינים מה כל כך נורא הדבר, מוכיח שמצבינו הוא בכי רע! סימן שאיבדנו את הרגש הכי בסיסי של המושג 'חרדיות'.

שאלת השאלות העולה מאליה, כיצד יתכן שהגענו למצב ביש שכזה? איך נשכח בין רגע כל העבר, כל המלחמות העקובות מדם שכל גדולי ישראל זצוק"ל ואתם עמם כל בית ישראל החרדים, נגד שמץ של

הודעה רשמית מטעם הסמינר, על "רישום למשרה של משרד הביטחון"

בתחום ההייטק והתוכנות השונים בערים החרדיות - מחורר עד להחריד. אותן עובדות שעבדו בערים החרדיות, מטבע הדברים קיבלו משכורת מצומצמת עם שכר מינימום. עקב כך היו מהן שלא עמדו בנסיון, ויצאו לעבודה ב'חברת האם' בעיר חילונית סמוכה, עם תוספת ניכרת במשכורת, כאשר העבודה שם היא ככל מקום חילוני שאין צורך לתאר את אופי הצוות והמעבידים על כל המשתמע.

* * *

האווירה המורעלת השליכה על כל הסביבה החרדית, הנשים החרדיות היותר 'גמישות' שהתעדכנו מאד מהר באמות המידה החדשות הרווחות בחברה החרדית, התפתו להצעות של 'חרדים להרע' והשתלבו בפרייקטים שלא עלו על הדעת מעולם שהם יכנסו למחנינו, דוגמת המחזה של נשים צנועות בוגרות סמינרים היושבות במשטרה במדי שוטרות בתפקיד "חוקרות שוטרות" עם כל הצוות המשטרתי שהסחי והמאוס הוא חלק מכל ההווייה שם.

במקביל, "איחוד הצלה" קיבל כרטיס כניסה לסמינרים וקיים קורסי הצלה שונים, החל ב'עזרה ראשונה' והמשיך בלימודי "חובשות", עד למצב הנוכחי ש"איחוד הצלה" הפך לארגון של פריצות בפרהסיה החרדית, כאשר באמבולנסים שלהם עובד צוות חרדי בתערוכות. מקצוע "מזכירות רפואית" הביא בכנפיו את התפקיד של "אחיות" בבתי חולים,

"לארגון ביטחוני... בוגרות סמינרים... נדרשת עמידה במבחני התאמה ומיון ובסיווג בטחוני"

עבודה עם רופאים ואחים בכל שעות היממה על כל המשתמע רח"ל. ההתעלמות של כל הגורמים נמשכה. במסדרונות השלטון המשיכו בעבודת שטח בין כל הגורמים הכלכליים הנוגעים לדבר. סגרו קצוות עם רשויות ההשכלה הגבוהה (מל"ג) והמערכת החינוכית האקדמית, הכינו את השטח ויצאו לדרך לקלוט את בנות ונשי ישראל ולהעבירם לקלון.

הדבר התבצע בחשאי במשך השנים האחרונות וכאשר האסון נגלה לעין כל התברר שהמדובר הוא בתכנית שיש לה כבר שרשים והיא במצב של - אל חזור. בנות ישראל השתלבו בשב"ס במשטרה ו'בתעשייה האווירית' ועד מחלקות כמו חיל האויר וחיל המודיעין בצבא התועבה שכל שהייה שמה הוא ב"יהרג ואל יעבור". כך שה'שורש פורה ראש ולענה' כבר החל הרבה לפני שהגענו הלום, ומי שעקב אחר ההתדרדרות לא מאד מתפלא שהסמינרים כבר הגיעו לאן שהגיעו. זה אמנם שינוי דרסטי וקפיצת דרך גם במושגים שלהם, אך זה לא כל כך תמוה, שאחרי שפותחים את הדלת לרווחה, נכנס הכל פנימה...

מה שקורה כעת זה איבוד מוחלט של כל האידישקייט. מה כבר יכול להישאר מבת ישראל העובדת במקום שכזה! לא מדובר בבנות מקולקלות שפנו לשם על דעת עצמם, שאז ההשפעה על כלל הבנות אינו גדול, אם בכלל, אך כאשר הצעד מקבל הכשר וגושפנקא ממנהלי סמינרים אף הנחשבים למובחרים, והם אלו שמכוונים את הבנות להכנס לגוב האריות, הרי שמדובר בצונמי העלול ח"ו לשטוף את כולם.

אין די מילים לבטא את הכאב מהמצב הנורא אליו הגענו, ואולי יש כאן נקודת אור קטנה, שהורים יקרים אשר עד היום - עם כל ההתדרדרות - עדיין לא הגיעו למסקנה, שהעיירה בוערת! אולי כעת תהיה זו עבורם הזדמנות להכיר את המציאות ולהבריא את בנותיהן היקרות למקום מבטחים. וכפי שאירע עם כלל ישראל בהר הכרמל, שכאשר הכריז אליהו "אם ה' הוא האלקים לכו אחריו, ואם הבעל לכו אחריו", זעק כלל ישראל בסופו של דבר, ה' הוא האלקים! ה' הוא האלקים! כאשר בוערת תבערה, אין עצה ואין תבונה, רק לברוח ולהנצל!

דבריו של מרן החזון איש זי"ע הנוערים כלפידים

"במצב הזה נמצא שארית סגולתינו הנאמנים לה' ולתורתו לחוקי ולמשפטי בלב דואג ובשברון רוח איך נרעה את הגדיים ואיך נרביץ תורה וידינו בבנין חומות ולהקים חיץ בין הצפיעים והצפיעות שלנו לחוצות הפרועות שאית הכחש וחמדת התועבות.

מה נורא הכאב ומה אכזריה המכה - לאכופ על בנותינו הנאמנות עלי צניעות המפואר לצאת חוץ למחיצותיהן, להסתכל בחיי התענוגים ובחמדת בשרים, ליהנות מיופי מרהיב עין, להריח קטורת הזרה, לשמוע את הלהג וההתלוצצות עלי הצניעות החביבה, על האמונה ועל המצווה. כל עין תדמע לשמע אוזן, כל רוח נשברה.

אחה! בגיל הצעירות, אשר בטבען תכעסנה את הנותנים עיניהם עליהן, אשר כארי אורב הן בעיני הצנועות, וישללו את החופש מהצעירה עצמה, מאביה ומאימה, ויכבלו אותה לעמוד בפני גבר רופא, להיפגש עם בחורים חרדת נשמתה, ולסלול מסילות דרכה ברוח זרים בכל שעל. גזירה היא וקורעת כל לב.

הריני פונה אל לבו הטהור, לחגור שארית כח שלא ליתן שום אפשרות של כפיה על הצעירות נגד מצפון שלהן, אשר הוא יקר להן ולהוריהן מן החיים עצמם. וזהו אצלם נטילת נשמה - לגזול מהן את אופי הנעימות הטהרה והקדושה, לראות במו עיניהן את ההוללות וקלות ראש מכל סביבותיהן."

סערה בעולם החינוך אודות הספר 'פשוטו של מקרא' תלמודי תורה וסמינרים בהנחייה למלמדים ולמורות: איך להשתמש בספר זה בשום פנים ואופן

שהשמיט מה דיבר החפץ חיים לעצמו, שהיה עסוק בחשבון נפש מעל המושגים - שיקר בכך את השקר הגדול ביותר. הנמשל ברור.

נכון הדבר, לדוגמא, שיעקב אבינו ע"ה בישל נזיד עדשים. ואולם לא היה טבח בעלמא! היה הדבר עקב סעודת האבלים בפטירת אברהם אבינו ע"ה, וכמו שפירש"י על אתר. וכן כסדר.

דבר זה שהוא יסוד ראשוני בלימוד התורה, להעתיק את דברי רז"ל על הרוממות שבכל פסוק - התהפך בספר 'פשוטו של מקרא', הבא לרדד ולהגשים את התורה"ק ככל היותר.

הרמב"ם בפירושו המשניות (סנהדרין פרק חלק, היסוד השמיני), השאיר הגדרה ברורה למי שאינו תופס כך את לימוד התורה"ק:

"זוהי שהיה מנשה אצל חכמינו ונביאנו כופר ומגלה פנים יותר מכל הכופרים, לפי שחשב שיש בתורה לב וקליפה, ושאלה דברי הימים והסיפורים אין תועלת בהם... אלא כל דיבור ודיבור מן התורה יש בהם חכמות ופלאים למי שמבין אותם, ולא הושגה תכלית חכמתה... ואין לאיש אלא להלך בעקבות דוד משיח אלוקי יעקב, שהתפלל 'גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך'".

דוגמאות רבות מהמגמה בספר פורסמו בבתי המדרשות, וידועים לרבים. כך שאין טעם להביא את הדוגמאות כאן, ואולם כל מי שרוצה להתרשם מרוח הספר יוכל לעשות זאת בעצמו.

ואכן גדולי התורה רבנים וראשי ישיבות ואדמו"רים שליט"א מכל החוגים והעדות שנחשפו לספר, הביעו עזווע עמוק מהספר, כאשר ההוראה החד משמעית היא שהספר הינו בבל יראה ובל ימצא.

גם מנהלי תלמודי תורה ומנהלי סמינרים, היודעים פרק בהלכות חינוך - הביעו את התקלה החמורה מלימוד ע"פ הספר, כאשר יש בכך כדי לעקור את יסודות היהדות מלב הבנים והבנות שיחי'.

*

אדרבה, נשמח לעשות חלוקה בין ה'גברא' ל'חפצא', ולדון את הנוגעים בדבר לכף זכות, שקרתה טעות או אי הבנה וכו', ומכל מקום עליהם לעשות תשובת המשקל ולבטל את הדפסת והפצת הספרים הללו.

"הנה, בדורנו דור היתום, להכריע כפי קטנות דעתם בפירושי הראשונים דלא כרש"י, כפי שכל המחבר, וגם מכניסים שם מפירושי האחרונים כפי הכרעת שכל המחבר מה ללקט, וקובעים שזהו פשוטו של דבר, דלא כרש"י, וזהו המומלץ ללמד לתלמידים, והיא פרצה נוראה, אשר הייתה צריכה להחריד לב כל שומע, כי אחריתה מי ישורנו".

*

אלא שזה מה שנקרא "הבעיה הקטנה". הבעיה החמורה בספר, היא המגמה השיטתית להגיש את פירוש התורה הקדושה "בגובה העיניים", בצורה המגושמת והרדודה ביותר.

הדבר כולל השמטת ניסים, השמטת מוסר השכל, השמטת רוממות הצדיקים ורשעות הרשעים. או באופן של השמטה גמורה, או בהקהיית והחלשת המסרים.

לשם כך, הספר משתמש בלוליינות מרשימה בין פשטי הראשונים, על מנת "למצוא" את הפשט המתקבל בצורה המגושמת ביותר. כאשר אינו מוצא בראשונים, הוא מדלג לחיבורי האחרונים. כאשר אינו מוצא פשטים כלבבו במחברים, אזי הוא ממציא פשטים מעצמו, או שהוא מתעלם לגמרי מהעניין...

פעמים רבות, הוא מצטט את הפשט תוך "גילוח" המוסר השכל שבזה. דהיינו, החיבור מתמקד בתיאור הציור העובדתי, ומשמיט את המסר שבזה.

הדבר משול למאן דהו שיבוא להוציא ספר ביוגרפיה על ענקי הדורות זיע"א, ויכתוב עובדות אמיתות לכאורה, שהם למען האמת השקר הגדול ביותר.

אם יכתוב למשל שהחזון איש זיע"א בסך הכול שכב שעות על גבי שעות במיטתו, אמת הדבר! ואולם היות שהשמיט מה עשה החזון איש במיטתו, שהגה בתורה"ק באופן פלאי - שיקר בכך את השקר הגדול ביותר.

אם יכתוב למשל שהחפץ חיים זיע"א היה רגיל לדבר לעצמו, אמת הדבר! ואולם היות

סערה בעולם החינוך אודות הספר 'פשוטו של מקרא', אשר זכה לתפוצה רחבה, ולפופולאריות יוצאת דופן בקרב ההמונים, בתוכם אנשי ההוראה והחינוך.

הספר המנוקד הנושא את השם 'פשוטו של מקרא', מתאפיין בביאור פשטני וארוך, עם ביאורים פשוטים, הקדמות ופתיחות וכו'. החיבור ממוקם תחת הפסוקים, מה שמשדר את מרכזיות החיבור, וכשמו החד-משמעי 'פשוטו של מקרא', כאשר פירש"י נדחק הצידה ותחתיו הפירוש לרש"י 'רש"י כפשוטו'.

בפלטפורמת הפרסום הרשמית של הספר, כתבו המו"ל את מטרת הספר שחור על גבי לבן:

"יצירת מופת ייחודית מסוגה... שעובדו בלשון צחה ונגישה לבני דורנו, והוגשו כשולחן ערוך ומוכן לפני המבקש ללמוד ולהכיר את התורה הקדושה שבכתב, מילה במילה, פסוק אחר פסוק, ענין רודף ענין, דבר דבור על אופניו בשלמות.

"המעיינים והלומדים בספר מתקשים להסביר או להגדיר... פסוקי התורה המוכרים מימי הינקות כמו האירו להם באור חדש, בהיר וזך, הלא הוא אור הפשט".

אילו הדברים היו מסתכמים בכך, גם כן היה עלינו לצאת בהוקעה מוחלטת לספר, כאשר מחברים בני דורנו באים "להחליף" את 'הפירוש' שהתקבל בכלל ישראל, ונפסק להלכה כפירוש העיקר - ה"ה פירוש רש"י".

כבר לפני עשרות שנים יצאו רבותינו מרן הרב שך זצ"ל ומרן הרב אלישיב זצ"ל, במכתב מחאה נוקב בענין דומה.

"הנה לא אוכל לעבור על זה, שלא להתריע בשער בת רבים, על מה שמרשים לעצמם מחברים בני זמנינו, להדפיס ליקוט פירושים כפי הכרעת שכלם, כמו פירושים על החומש והש"ס, כמו רש"י, ומציינים למטה שזה לקחו מפירוש ראשון זה, וזה לקחו מפירוש ראשון אחר.

"אמר רשע - אין רם"

מאת הגאון רבי חיים יצחק קפלן שליט"א משגיח ישיבת חברון - "כנסת ישראל"

"לא פשוטו של מקרא מעניין אותם, מעניין אותם פשוטו של אנשים"

אומרים הם, לא, הפשוטו של מקרא הוא - אנשים פשוטים. כלל ישראל נבנה, לשיטתם על אנשים פשוטים. על ידי צקון ליבה של אשה פשוטה שרצתה בנים נוספים.

לאה, אמנו הקדושה, באה להרבות שבטים. ומכוח זה נבנה כלל ישראל. הגמרא הרי אומרת שהקב"ה סייע שיצא מלאה יששכר. למה זה לשיטתם, בשל צקון ליבה של אישה פשוטה שרצתה בנים נוספים!?

"הרגיל בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים" (שבת כג, ב), כל יהודיה מתפללת בשבת שיהיה לה בנים תלמידי חכמים. ואילו הם מה אומרים - צקון ליבה של אישה פשוטה שרוצה בנים נוספים...

מהו היצר הרע הזה? מהו היצר הרע של הרשע האומר "אין רם"? זאת התשובה: משום שהתורה עושקת להם את החיים, אם נתבונן, וזה מה שהגר"א אומר. מרגישים שהתורה עושקת להם את החיים.

ועל ידי הפשוטו של מקרא הם מנסים להחזיר לעצמם את החיים. אם נתבונן נראה, שמי שמליצים על הפירוש הזה, וזה האמת - הם אלו שאין להם טעם בלימוד. וזה דבר נפלא.

*

צריך לדעת: פעם למדו עקידה, עכשיו, לדאבוננו - יש כאלו שלא לומדים את העקידה. מה שמעניין, המזרחי ששנים לא למדו את העקידה, התחילו ללמוד את העקידה.

למה הם התחילו ללמוד את העקידה? כי הם לומדים 'פשוטו של מקרא', אסור להזכיר שום חז"ל. רק לעסוק בהמחשת הציור. צריכים לדעת, לגבי העקדה לפי 'פשוטו של מקרא' גם החילונים מסכימים.

כי כשלומדים עקידה באופן של "קדושים אשר בארץ המה", לומדים מושגים של מסירות נפש, מזה החילונים נרתעים.

אבל כשלומדים היסטוריה "גופא דעובדא", כנראה זה כמו שאר הפחדים וההריגות למיניהם שמלמדים שמה. ממילא פשוטו של מקרא, גם הם מסכימים, ללמד כך את העקידה.

צריך לדעת, שכל מה שזוכים להיות בבית מדרש, זה בשביל לקבל את הדבר הזה, לקבל את ה"אני חומה", גם אנחנו בתוך החומה הזאת. כאן אנחנו מקבלים מושגים, מה"שדי כמגדלות", שמזה יוצאים בני בינה.

"מימינו אשדת למו" אומר הגר"א זה תורה שבכתב ותורה שבע"פ - אותיות תלמוד, ויה"ר שנכיר בזה שיש לנו ב"מימינים בה" סמא דחיי, וכל מהותנו יהיה ביטוי לשיר ורננים של "ארוממך ה' כי דיליתני".

(נכתב מתוך סרטי הקלטה שהגיעו למערכת, ועל אחריות הכותב בלבד) מתוך שיחה שנמסרה בהיכל הישבה"ק ביום רביעי פרשת וישב)

אני רוצה להביא דוגמא, הנוגעת לנו מאוד. ומזה להבין את כל היסוד של חנוכה. דוגמא בלימוד התורה.

הפסוק אומר בפרשת ויצא "וישמע אלוקים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי". אומר רש"י "שהיתה מתאוה ומחזרת להרבות שבטים".

יש איזה עמי הארצות שהדפיסו פירוש "שהקדוש ברוך הוא שמע לצקון ליבה שהיא רוצה לזכות לבנים נוספים". מה לא טוב להם בפשט של רש"י? למה זה נחשב אצלם 'פשוטו' יותר מהפשט הזה.

נתבונן, הלוא יש כאן נקודה הצריכה ביאור. כתוב "וישמע אלוקים אל לאה", והרי לאה לא התפללה, לא כתוב שהיא התפללה. אז רש"י אומר "מתאוה ומחזרת", מהו "מחזרת" - מה שלקחה את הדודאים, מה שכתוב "ותצא לאה".

באים הם מתעלמים ממה שהיה קשה לרש"י, ומחליטים "שמע צקון ליבה". פשוט מתעלמים. ברור שזה מה שרש"י בא להסביר.

למה לשיטתם, זה פשט יותר טוב מרש"י. צריך להבין את היצר הרע. כבר נדבר על המניע, אבל קודם נדבר על השטות בעצמה, מה מצאו טוב יותר בפשט להם מהפשט של רש"י.

לא פשוטו של מקרא מעניין אותם, מעניין אותם פשוטו של אנשים. רש"י לוקח פסוק "ותצא לאה", אומר רש"י זה "ותצא" לא סתם "צקון ליבה"...

יש פסוק "ותצא דינה", [וברש"י שם: "על שם יציאתה נקראת בת לאה, שאף היא יצאנית היתה, שנאמר ותצא לאה לקראתו"]. ויש בגמרא בנדירים (כ, ב) שמי ש"יוצאת" זוכה לבני בינה, לבנים נבונים, כיששכר. וזה "מחזרת", מחזרת, לא "צקון ליבה"...

ולמה היתה מחזרת, אומר רש"י "להרבות שבטים". מדברים פה על האבות והאימהות, לא אנשים פשוטים.

והם החליפו לאנשים פשוטים, "פשוטם של אנשים". אין אנשים גדולים, אין אבות ואימהות. לשיטתם, התורה מדברת על אנשים פשוטים. על צקון ליבה של אשה פשוטה שרוצה בנים נוספים.

הגמרא במס' בבא בתרא (עח, ב) אומרת "ונירם - אמר רשע אין רם". יש כזאת רשעות לומר שאין דבר רם. אנחנו יודעים שהתורה היא רם והאדם הוא רם, "תרוממני - ביוון" (ראה ילקוט שמעוני שמואל ב רמז קסג).

ויש רשע שאומר "אין רם". אמר רשע, המהות של רשע, רשע מהו אומר - אין רם.

האבות והאימהות! התורה מדברת בפשוטו ממש. הפשוטו של המציאות, הפשוטו של אנחנו, הפשוטו של העולם כולו, הפשוטו של הקב"ה. זה האבות והאימהות הקדושים!

הנהלת תלמוד תורה בבני ברק בהוראה למלמדים: "אין מהראוי שימצא ספר זה בין כותלי הת"ת, וקל וחומר וחלילה ללמד ממנו לתלמידים"

כבוד הרבנים החשובים העוסקים במלאכת שמים שליט"א.

הנה כשנקבע סדר הלימוד בת"ת נקבע שלימוד החומש הוא אך ורק על פי רש"י, וכפי שהורו עיני העדה החזו"א והגרי"ז זצוקללה"ה.

באתי על הנ"ל מפני שראיתי שמסתובב בת"ת ספר פשוטו של מקרא'. לאחר שעיינתי בו קצת, ראיתי מה שכל אחד יכול לראות בכל מקום בספר, שפירוש רש"י מעניין את המחבר בערך כמו שמעניין כל אחד מה פירש איזה חכם כל שהוא על החומש, [נראה לי שלא הגזמת]. ועל כל פנים, אינו מחויב אפילו במידה מינימלית לפירוש רש"י.

עוד נראה [כמעט באופן מוחלט], שאינו מחויב לאף אחד, אלא יושב ומסביר את החומש איך שנראה לו, ורק משתמש בשמות המפרשים למיניהם - כדי להצדיק את מה שנראה לו 'בראשו', אבל כלל לא נסמך עליהם, אלא סומך על עצמו.

אשר על כן כל מי שלמד חומש כנהוג במסורה, ימצא כאן "אברהם אבינו חדש", 'שרה אמנו חדשה', 'יצחק אבינו חדש' וכו' וכו' - ד' ישמור.

במאמר המוסגר: הנה אין במבואת הספר [כמקובל בספרים מסוג זה], שום דיווח אלו פרמטרים הנחו את המחבר בכתבו את פירושו. למה הוא מחוייב? אלו גבולות שם לעצמו? - כשנוטה מהפירוש המקובל על כלל ישראל.

ואכן ראיתי שבאמת אין כאלו!!! אין, אין, אין. ואם כן היה כותב מבוא, היה יכול לכתוב בערך כך: "בבואי לפרש את דבר השם, מה שעלה ברעיוני כמסתבר, מיד כתבתיו. בפסוק אחד קיבלתי הסכמה מהרד"ק, ובשני מהרשב"ם, ובשלישי מהרש"ר הירש, וברביעי לא מצאתי, ובחמישי זכיתי בחסדי ד' לכוון לרש"י".

אשר על כן, כפי הקו שהנחנו, אין מהראוי שימצא ספר זה בין כותלי הת"ת, וקל וחומר וחלילה ללמד ממנו לתלמידים.

על החתום
ההנהלה

חתירתם להשריש שהכל קשור ל'טבעיות'

...כמו שאמר ראש הישיבה הגאון רבי דוד כהן שליט"א, דכל עצמו של פירוש רש"י הוא להעמיד ולהשריש את פשוטו של המקרא על פי חז"ל, כלומר שדברי חז"ל הם עצם פשוטו של מקרא. והטועים - תועים הללו, באים לאפוקי ולחלוק על עצם פירוש רש"י.

ושמעתי מרה"י הגר"ד שליט"א דוגמא על שטחיות החיבור הזה, במה שפירשו על הפסוק "צהר תעשה לתיבה", שרש"י הביא על זה את פירוש חז"ל שהכוונה לאבן מאירה, והם העדיפו לפרש שהכוונה לנרות. ואח"כ הוסיפו לאשוויי את רש"י למודה במקצת, באמרם כי גם רש"י מוכרח להודות שהיו שם נרות, דאי לאו הכי כיצד האירה האבן בתוך החושך.

ואינו מובן כלל מה מרוויחים בזה, דאכתי מה זה נוגע לפירוש המילה 'צהר'. ואיזה סיפוק מוצאים הם בחתירתם להעמיד את הכל קשור לטבעיות. וקשה לעמוד אפילו על היצר הרע שלהם.

ועל כל פנים אמר הגר"ד כהן שליט"א, שלשון צהר "תעשה" לתיבה, הרי לפי פשוטו מתפרש על בניין והכנת התיבה, וכיצד נפרשהו על נרות. ועוד, שבאותם זמנים השתמשו תמיד בנרות במקום החושך, וא"כ וכי זה אתי קרא לאשמועינן שכאן צריך יותר נרות, ומהו שכתוב "לתיבה". ואדרבה פירוש רש"י הוא העמדת הפסוק לאמיתו של פשט.

מתוך ועד שמסר המשגיח שליט"א
בישיבה פרשת וירא תשפ"ב

רבותינו זי"ע על משמר לימוד האמונה בתתי"ם

מספר הגאון רבי מאיר הייזלר שליט"א, ראש ישיבת "עמק התלמוד" בירושלים:

פגשתי פעם את רבי אברהם מוקוטובסקי (הידוע בשמו הספרותי א. כו-טוב) הוא היה המייסד של ת"ת שילה, הוא סיפר לי שבאו להגיד לבריסקער רב שלא לומדים בראשית בת"ת. וזה היה בשבת.

באמצע השבת הגיע רבי משה בלוי לביתו של רבי אברהם, ואמר לו כי יש מהומה בעיר. מדוע? כי הגיעה השמועה לבית הגרי"ז

שבשילה לא לומדים בראשית, ומיד הוא שלח שליחים לכל המקומות ועורר מהומה גדולה הוא שלח לרבה של ירושלים המהרי"צ דושינסקי, ולגר"ז סורוצקין יו"ר מועצת גדולי וכן לרבי משה בלוי, ולא שקט ולא נח לאחר ששמע מכך. הנה רואים אנו כיצד נחרדו גדולי הדורות כשנגעו בלימוד פרשת בראשית.

* * *

סיפר לי הגאון הגדול רבי מלכיאל קוטלר שליט"א ראש ישיבת לייקווד, שנכנס פעם אצל הרב שך במוצאי שמחת תורה, ולפתע

* * *

אמר לו הרב שך "צריך להביא לחיים" מה קרה? "כי הולכים לקרוא בראשית".

* * *

"באחת הפעמים כשהייתי

אצל מרן הרב שך זצוק"ל בביתו אמרו לו שיש תלמוד תורה בירושלים שהחליטו להתחיל ללמוד עם הילדים מפרשת לך-לך, ולא מפרשת בראשית כנהוג מאז ומקדם.

כפי הנראה הם סברו שענייני בריאת העולם אינם מובנים די צרכם אצל הילדים הרכים ודחו זאת לגיל מאוחר יותר".

הרב שך התקשר אליו והוא לא היה בבית. הוא התקשר אל חתנו שענה לטלפון. הוא היה אדם מכובד... הרב שך דיבר עמו חריף מאד. אני לא יכול להגיד בדיוק מה הוא אמר, אבל הוא בכה ממש. הוא אמר לו תשאל את השוער שלך "האם היום הוא כבר מבין בראשית"... "הרי כבר עם הילדים הקטנים צריך ללמוד בראשית, זה הגירסא דינקותא. מזה אני חי, מפרשת בראשית. החפץ חיים היה יוצא בחריפות גדולה נגד זה".

* * *

באירוע תורני בו השמיע דברים המשגיה דישיבת באר יעקב הגה"צ רבי שלמה וולבא זצ"ל, בגדולתו של מרן הרב שך זצוק"ל, הזכיר ברמז בדבריו אודות סיפור זה של החומש, כדלהלן:

"בבלבול הדעת שנמצא דורנו, נמצאים בני עליה המחפשים דרכים לעלות, וקל לסטות מדרך התורה המסורה לנו מדורי דורות, שהרי נקטע לנו דור ביניים של גדולים - שרובם נהרגו על קידוש ה' - שידריכו את בני הדור, חוץ מאותם שרידים שהניח לנו ה' לפליטה. וכך הדבר בכל שטחי החיים קל מאוד לסטות מן הדרך.

לשעבר היו הרבנים חותמים את עצמם, בשם "שומרי משמרת הקודש", כי זהו תפקידו של רב, לשמור משמרת הקודש, שלא לסטות מהדרך המסורה.

ולנו העמידה ההשגחה אדם אחד שלקח על עצמו תפקיד זה - אין זו שררה אלא עבדות - כך עשה גם החזו"א, אעפ"י שבתחילה הצטנע בד' אמות של תורה, משהגיע לארץ ישראל ראה שמצב הדור מחייב אותו ליטול את המשא. והיום מרן ראש הישיבה, הוא הנושא את המשא לבדו, היכן שרואה הוא סטייה - הן גדולה והן קטנה - מן הדרך המסורה לנו, מיד מוחה הוא על הדבר. לולי הוא מי יודע להיכן היינו מגיעים, ואם לא נבין את הדברים, יקרה מה שקורה היום ברחוב.

ודאי, שאין זה דבר נעים לשמוע ביקורת, אבל צריך לידע שהוא היחיד, שנותר לנו מגדולי הדור שעבר, לשמור את משמרת הקודש, בין שיהיה זה בדרכי הלימוד ב'חדרים', בין בדרכי הלימוד בישיבות, בין בהשקפות, ובין בכל ענייני הכלל. אלמלי הוא, היינו מאבדים את הקשר האחרון שיש לנו עם הדורות שעברו. וכי דבר קל הוא להעמיד תורה במדינת ישראל? וכי דבר קל הוא לנווט את עולם התורה בסביבה זו שאנו חיים בה? בדורינו, שאינו דור דעה כהדור שעבר, וכי קל לדאוג שהתורה תשאר נקיה ללא שום תערובת השקפות זרות?

נחישות מול חוצפת המפקחות

בס"ד פר' וישלח תשפ"ב

למע"כ עורכי העלון הנחוץ קול החינוך שע"י ועד הורים.

החיים הברכה והשלום.

ראשית עלי לשבח לפעולתכם הכל כך נחוצה להוציא לאור כל תקופה קצרה עלון כה חשוב המתריע על הסכנות הנוראות ועל המכשולים העצומים הקיימים היום בשדה החינוך בכלל, ובמוסדות המתקצבים בפרט.

וכבעל לאשת חיל המוסרת את כל כולה למען תורתך ולמען הצלחת ילדיה בתורה ויראת שמים, אני עירני יותר לשאול ולברר שוב ושוב על דרישות המפקחות שמעליה ללמד בכיתה, ולא פעם נודע על דרישות של עקירת התורה ממש כפי שהנכם מתארים בעלונכם.

לפני ראש השנה המפקחת אסרה על אשתי ללמד על ג' ספרים שנפתחים בר"ה "כדי שלא להפחיד את הילדים", וגם דרשו ממנה שלא ללמד על עקידת יצחק "כדי שחלילה לא ילמדו הילדים שניתן לבצע פעילות שלילית באחים ובאחיות" עפ"ל, וכהנה וכהנה דברים מבהילים ונוראים.

עומד אני תמיד לחזק לתמוך ולעודד את זוגתי תחי' שלא תתרגש ולא תקח ללב ולא תבצע שום דרישה מהדרישות הזדוניות שלהם.

ולמרות שזמני יקר מאד ואני כולו עסוק בהכנת שיעורים ומסירתם וכתביבת חידושי תורה, כל שבוע מחדש אני הוא שעורך לה את ה"דף קשר" כשאת הפרשה של השבוע אני כותב בארוכה על פני דף שלם, ונושא השבוע רק תכני קודש, ושאר הנושאים כחשבון וכדו' מוצגים כדברים שוליים, ואת נושא 'עקידת יצחק' כתבתי בדף קשר באותיות גדולות ומאירות עיניים, על אפם ועל חמתם של כל הגורמים שרצונם לקעקע מילדי ישראל כל זיק של יראת שמים.

והרבה מאד מהשתדלותי זו, נזקף לזכות גליונכם, שדרכו מתוודעים אנו למצימותיהם הנוראיות והמסוכנות של השלטון.

בכבוד רב, קורא מבית שמש

(השם המלא שמור במערכת)

הודעות ופקסים
שונתלו לטלפקס
המערבת

שיעור בדברי תורה או שיעור ב"חינוך גופני"?

הבעיות בגישה הזאת הן רבות. קודם כל, הסגנון וקו החשיבה של המלמד בעצמו משתנה מהקצה אל הקצה. עצם העיסוק המופרז בתחומים טיפוליים מהסוג הזה (שהיו בעבר נחלתם של אנשי מקצוע בלבד) משנה מיסודו את צביון המלמד, ואת תפיסת ה"מקצוע" שלו. אם בקרב מלמד "מהטיפוס הישן" (כלשון החזו"א) המלמדות נתפסת כמקצוע קדוש, הרי שהמלמדות מהסגנון החדשני היא מלמדות אחרת לגמרי, סוג של מקצוע פסיכולוגי. כל החזות והסגנון של המלמד משתנה מהקצה אל הקצה.

* * *

מלמד הוא ממשיך של מעמד הר סיני! הוא 'מעתיק השמועה' כנתינתה מסיני! מלמד איננו מטפל פסיכולוגי וכל מושגי הפסיכולוגיה הטמאה צריכים להיות רחוקים ממנו כרחוק מזרח ממערב. אי אפשר לתפוס את החבל משני הקצוות. לפסיכולוגיה המודרנית ישנו כוח משיכה עצום ואנשי חינוך שמתחילים להכניס את ראשם לנושאים הללו, מוצאים את עצמם טובלים בו את ראשם ורובם, עד שלא נשאר בהם זכר מהניחוח הישן של המלמדים של פעם.

ראוי להתבונן בדבריו הק' של רבינו מרן הנצי"ב מוואלאז'ין זצוק"ל שמסר לבנו הג"ר חיים ברלין זצוק"ל כשהיה הנידון להכניס לימודי חול לתוך הישיבה: "נאמר להבדיל בין הקודש ובין החול' היינו שכל ענייני חול המעורבים בקודש בלא הבדל, לא די שאין ענייני לימודי חול מקבלים קדושה אלא אף זו שענייני קודש מתקלקלים מהם".

כי גם כאשר לומדים לדוגמה, חשבונות של הל' קידוש החודש וענייני זרעים וחושן משפט וצורות הנדסיות של עירובין וכיו"ב, הרי זה לימוד הלכות שבת, קדשים, נשים וטהרות הנלמדים באימה וביראה ברתת ובזיעה, כפי שמצווה ההלכה, ומתוך רצינות וכובד ראש, כדברי הרמב"ם (הל' מעילה פ"ח ה"ח) וז"ל: "ולא תהא מחשבתו בו כמחשבתו בשאר דברי החול". אך כאשר המטרה של "לימודי קודש" אלו, הוא ללמוד 'לימודי חול' במסווה של קודש - הרי שבהכרח מחשבת הולמוד והמלמד היא עם הגיון של 'לימודי חול'. ואין לך קלוקל גדול מזה ל'לימודי הקודש'.

היו מיידעים את ההורים שבתלמוד תורה הזה מתקיימים שיעורי התעמלות, הילדים היו מיד מועברים לתתי"ם אחרים, שהרי לא בשופטני עסקינו, כיצד ניתן אם כך להונות ולהוליך שולל את ההורים?

מלבד זאת, מאמר זה הוא התגלמות מזוקקת של הגישה המודרנית של אנשי המחוז החרדי ובוגרי ההכשרות האקדמאיות, היועצים והמפקחים למיניהם. הגישה שלהם היא להפוך את מוסדות החינוך הנורמטיביים למוסדות שבנויים על פסיכולוגיה וטיפול אינסופי ב"בעיות" שונות ומשונות.

המגמה שלהם היא להפוך את המלמד הנורמטיבי, לסוג של מטפל מקצועי, שראשו ורובו מונח במושגים דוגמת מוטוריקה גסה, ומוטוריקה עדינה וכו'. את ההצדקה לכך הם שואבים מהעובדה שיש פה ושם ילדים הזקוקים לעזרה פרטנית בשטח זה.

מאמר זה ב'דף הקשר' של הת"ת, מודריך את ציבור המלמדים כיצד להשתמש בלימודי הקודש הרגילים, ככלי לשיפור היכולות המוטוריות של הילדים. וכך, במסגרת ההכנות לפורים ולחנוכה, הילדים מבצעים כל מיני תרגילי התעמלות וגמישות שמטרתם לשפר ולזהור בעיות במוטוריקה הגסה והעדינה שלהם.

לכבוד המערכת
איקלע לידי עלון של ת"ת חשוב בעיר אלעד (פר' וירא תשפ"ב), כאשר בעמוד האחרון מספרים הם כיצד מונחים המלמדים להמחיש ולהעצים לילדים את סיפור הפרשה.

ואעתיק בזה מספר קטעים מהכתבה: "ברצותנו להמחיש את ההליכה במדבר, אנו מנחים הליכה מעל או מסביב למכשולים - כיסאות, משחקים וכדו'... 'היה המחנה הנשאר לפליטה' מה זה פליטה? אנחנו מלמדים את הפעוטות לערוך "תחרות ריצה", משחק הכיסאות - כולל הליכה מהירה, שינוי כיוון בהליכה, הפסקת ההליכה (התיישבות) בתזמון... כשאנחנו לומדים על חג הסוכות התלמידים יתאמנו בהנחת הסכך בטיפוס על סולם המגלשה בחצר, ההכנות לסעודת החג מומחשים ע"י עלייה וירידה במדרגות, תוך כדי עזרה בסחיבת חפצים שונים... כשנלמד על מצוות כיבוד הורים נתרגל לשמור על השקט בשעות המנוחה ע"י הליכת עקב בצד אגודל, הליכה על קצות האצבעות, הליכה על העקבים, הליכה אחורה וכדו'... בעת לימוד מצוות 'השבת אבידה' נעשה פעילות נוספת התורמת לחיזוק הגפיים וטווח התנועה... התמצאות במרחב: 'דרך ארץ קדמה לתורה' נשתף את התלמידים בפעילויות של ארגון וסידור הכיתה... קפיצות: בפר' וישלח אנו מדגימים את עניין 'רווח תשימו בין עדר ובין עדר' ע"י חלוקת התלמידים לקבוצות כשהם נדרשים לחולל על 4 ולשמור מרחק אחד מהשני... פרשת בא הינה הזדמנות להבהיל את פרעה באמצעות קפיצות צפרדע, גחינה כנחש וטיפוס כקוף - במכת ערוב, וקפיצה על רגל אחת בארבה... בחנוכה ישמשו התלמידים כ'סביבונים' והנם יתנסו במצבות ברצפה - על רגל אחת או על שתיים...

בעצם הרי מדובר בהדרה למלמדים כיצד להכניס שיעורי התעמלות ופעילות גופנית, שתכליתן טיפול ואבחון בבעיות מוטוריות, פרי דמיונם, לכיתות, תוך שימוש במסווה של לימודי קודש... הדבר הזה הינו חוצפה ושערוריה, הרי אם

מכתב גלוי

אודות המסכים הדיגיטליים שהוכנסו לכיתות הלימוד

הורים יקרים, אם בתנ"ם ההורים דורשים מההנהלה שלא תפעל שום דבר אלא בשיתוף ההורים שההורים הם האחראים האמיתיים על ילדיהם, גם בבתי ספר לחינוך הבנות הדרישה חייבת להיות כך. הורים יקרים עוררו והתעוררו בנפשנו הדבר!

ואל כבוד ההנהלה החשובה, אנחנו פונים מעומק הלב, אנחנו מוקירים מאד את פעלכם, ומי ככם יודע את הקשיים שמערימים עליכם. אנא! אנא! תעוררו את ההורים על הקשיים, אל תעמדו לבד במערכה. ההורים בודאי יבואו לעזרת ה' בגיבורים לעמוד כחומה בצורה ואם לא משתפים את ההורים וזה גורם חלילה לכניעה לכל מיני שכלולים שמהווים פרוצות חמורות, מישהו עתיד ליתן ע"ז את הדין.

ולבל נשלה את עצמנו שהפרוייקט הזה שעולה מליונים רבים, מוכנה המדינה לשלם בעבור הנוחות, הם בודאי טומנים פה מוקש גדול וכפרעה בשעתו.

מן הראוי היה שבעצמי אכתת רגלי ואארגן כינוסים לאברכים מכל העדות להסביר להם את הסכנות העצומות שבדבר, ולאגד אותם שילחמו בעד בנותיהם בעצמם, אך אמרתי שלפחות אביע זעקתי ע"ג הכתב, אולי זה יעורר את הציבור ואקוה שתשובה זו תתקבל בשמים שאינני משלה עצמי ח"ו.

בברכה שנזכה כולנו לראות נחת מכל יוצאי חלצנו.

בכל הכבוד הראוי
(הפרטים שמורים במערכת)

חומר דיגיטלי יחדר כל כולו לשמוע על רעיון של פירצה זו, ומי שחושב שאפשר להעמיד ע"ז בקורת הוא לא מבין באפשרויות הדיגיטליות של זמננו.

וביודעי קאמינא על חומר דיגיטלי שעבר מבי"ס למשנהו בימי הקייטנות, שבודאי לא עבר בקורת, והצעקה היתה לאחר מעשה, ובנידון של פירצה זו הדבר מסוכן פי כמה וכמה.

* * *

בחודש זה מלאו 20 שנה לעלותו בסערה השמימה של מרן הרב שך זיע"א, כמה מסר נפשו ל"חינוך העצמאי" ובעצמו היה טורח לבוא מבני ברק באופן תכוף לשיבות הנהלת חינוך העצמאי, ואף בענייני זכתי בילדותי להמתין בחוץ עם עוד ילדים - כשנודע לנו שהרב שך שוהה בפנים - לחזות בנועם זיו פניו הקדושים בצאתו מהאסיפה, וכמה חרד מרן הרב שך זיע"א מכל שינוי קטן, ועיניו חזו למרחוק לראות כל פירצה. על זה היה דוה לבנו.

בעבר היו המנהלים של חינוך העצמאי אנשים חשובים כדוגמת הג"ר שרגא גרוסברד זצ"ל ועוד, ואעפ"כ גדולי ישראל בעצמם טרחו ובאו וישבו ודנו בכובד ראש על כל מה שצריך, ואין שום ספק שהנושאים שיש לדון היום הם גורליים ביותר לכל עתידנו, אם בעבר הנידונים היו בעיקר על ערי השדה, כיום הנידונים על סלתה ושמנה של היהדות החרדית, איך היא תיראה בדור הבא.

* * *

אל כבוד הורי תלמידות בתי ספר "בית יעקב" של החינוך העצמאי בא"י. השלו' והברכה.

באשר אינני יודע אל מי לפנות, פונה אני בזה בזעקת הצילו!!! זעקה של הרגע האחרון להצלת הדורות הבאים טרם יהיה מאוחר מדאי.

נודע לי בהפתעה ללא הודעה מוקדמת להורים, שהתקינו מקרנים עם מסך בכל כיתה בכמה בתי ספר בעיה"ק... ת"ו ומשמעות הדבר 'חורבן בית יעקב' פשוטו כמשמעו.

בעבר היה צריך אולי להסביר מדוע זה חורבן, אבל כיום מי שמביט מעט קדימה רואה שפוחתים כאן פתח להתדרדרות חמורה, יתכן שזה מפתה וקורץ, אפשר בצורה נגישה לראות דברים בצפיה, ולשמוע מוזיקה בזמנים מיוחדים, אבל הסכנות שאורבות הם עצומות. גדולי הדורות תמיד חרדו משינויים קטנים ק"ו דבר זה שהוא "לפתח חטאת רובץ".

ואפרט מעט מהסכנות האורבות לנו:

כל דבר שנכנס לבית ספר דרוש שיעבור בקורת, הן על תוכן הדברים והן על סגנון הדברים, טעות קטנה יכולה להיות הרס לדורות, והכנסת חומר באופן דיגיטלי חייב סינון הרבה יותר, מפני שחומר כתוב הרבה יותר קל לעבור עליו מאשר חומר דיגיטלי מכמה סיבות.

(א) פעמים מביאים הרבה חומר בבת אחת (לדוגמה הכינו סרט צפיה ארוך להסביר דבר) והמבקרת צריכה לעבור ע"ז מהיום למחר, או להקדיש מזמנה הפנוי. קשה לשנות דבר מושקע וקשה לשים לב לכל פרט.

(ב) המבקרות הדיגיטליות, בעל כרחנו שייכות ל"דור הצעיר" שיותר מבין במחשבים ויש לו פחות רגישות ותמימות טהורה של דור העבר.

(ג) העוסקות בעריכות ועיבודים דיגיטליים יותר חשופות לאינטרנט (מוגן...) וד"ל.

(ד) בקורת חייבת ישוב הדעת ואינני יודע אם יכול לבוא אדם דורנו ולומר בפה מלא שהוא לוקח על עצמו את כל האחריות על כתפיו מי שיודע את המשמעות של העברת

מציאות בשטח...

(תא קולי):

שלום וברכה

בגליון הקודם כתבתם שמורה בבני ברק העלתה חשש מה יהיה כשהמורה לא תבוא יום אחד לעבודה, מי ישמור על המחשב ועל המסך כמובן.

אז רציתי לספר שזוגתי תחיל' מורה כאן בסמינר בעיר... ושמה יש את המסכים, היא היתה צריכה להפעיל את המחשב והקוד לא נפתח. היא פנתה למזכירה ושאלה מה פשר הדבר? היא ענתה לה שהחליפו את הקוד כי הבנות ידעו את הקוד ולאחר שהסתיים יום הלימודים הבנות נשארו והשתמשו במחשב כרצונם.

אז החשש אינו חשש אלא מציאות מוצקה, לתלמידות כבר יש את הקוד אלא שהשאלה היא אם זה קוד כניסה או קוד יציאה...